

Emnenr. 71

Fylke: Finnmark

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Kval sund

Emne: Gifteferdig ungdom

Bygdelaq: Kval sund

Oppskr. av: Georg Johansen

Gard: "

(adresse): Kval sund

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Det var almindeligt at ungdommen fant på a gifte seg med hverandre innen bygda.
2. Det var ikke stor motvilje at den unge ble gift med en utenfor bygda.
3. Heroppe er der lite av det som kaldes klassefor-sjell. I eldre tider var der endel, men det var så få av denne klasse heroppe, så det var lite aktuelt. Således ble det for det meste gifte innen samme sosiale lag.
4. Dette gjalt både sønner og dotre.
5. Som oftest var de selv som avgjorde spørsmålet
6. Her fantes ikke gårdaeieme, og forøvrigt hadde de et lite gårdsbruk og fiskeriet var den almindelige næringsvei. og der var ingen klasseforskjell.
7. Spørsmålet er ikke aktuelt, da en ikke har hørt om et eneste tilfelle, og har det muligens vært en avtale er det mest for skøi.
8. Hemningslag, hemdabytte er ikke kjendt heroppe. I eldre tider var søskenbytte meget almindeligt, og folk mente det ikke var noe galt i dette, og en har en hel del tilfeller av dette. En antar at ca 1200 av Kval sund innbyggere er i familie. Kommunen har ca 1900 innbyggere.
9. Da ~~en~~ ikke har hørt om noen slike avtaler er spørsmålet ikke aktuelt.
10. Søskenbarnsgifte var lite ønskelig og var noe brukt. Samerne var helt mot søskenbarnsgifte.
11. Meningen var det samme enten det var mann eller kvinde.
12. Vanligvis ikke, da en ikke har hørt om noen tilfeller

13. Der var endel som mente at søskenbarnsgifte var uheldigt og at det ikke vilde gå bra med dette gifte = mål.

14. Der var av og til endel av slekta vilde ha et ord med i laget når et giftermål skulde gå av stabelen.

15. Noe slikt har ikke vært brukt. Ble det gjort var det til ære for parret.

16. Såvitt en vet har spørsmålet ingen betydning. ~~da da da~~

17. Heroppe var ingen stansfoeskjel utenom embets og handelsmenn.

18. Hadde enka hus eller middel var hun et ettertraktet gifte, men en har inntrykk av at vilde en enke gifte seg pånytt var ~~ingen~~ det ikke vanskelig å bli gift såfremt hun vilde.

19. Elare jenter uten formue ble sjelden gift, der fantes jo tilfeller hvor dette ikke var tilfelle

20 til 23. Se nedenunder. Utdrag av den påtenkte bygdebok.

Frieri.

I gamle dage var det vanlig med frierkone eller talsmenn, men dette er nu slutt, og gutten og piken blir enig med seg selv. I Revsbotn brukte guttene før i tiden å rykke en vått av pikens hånd, hvis hun lot gutten ta våtten likte hun ham, imotsatfall ble hun sint. Før i tiden hadde formue meget å si, men teller idag mindre. Nå forlover gutten og piken seg tidlig, og bekymrer seg lite om formue bare de får hverandre. En gutt fikk som regel børnskap og båt av sin far og piken en ku eller noen saue og forskjellig husgeråd. av sine foreldre. Så giftet de seg og ble boende hos pikens far. Nu har forholdene forandret seg.

23. Det var intet som hadde imot at vaksne gutter og jenter skulde være sammen om dagen

Spørsmål 24 til 46.

Spørsmålene bortfaller da en ikke har hørt om at de gikk i flokker.

Hattefriing.

47. Har ikke vært gjort såvitt en vet.

48. En tror at det aldri forekom at han kom tilgårds, hvis han vist ~~at~~ at en annen hadde vært der forut.

49. Hans komme skulde være hemmeligt.

50. Var de tenkt på å gifte seg kom han til stadighet.

51

51. Hæviser til spørsmålen 20 til 23. Nu er forholdene forandret og gaver gies mest søljer og forskjellig ting, men som oftest var ringer det mest benyttese.

Sameguttene ga som oftest tørklær som var høit værd = satt av jentene

52 Var det en som brukte båt for å komme på nattfriing var det vanlig å ro båten til en annen plass, det kunne også være med andre ting f. eks. ski.

53 55. Har ikke vært brukt heroppe

56 Samme som øvrige.

57. Her oppe fantes ikke sæter.

Her er atter et avsnitt av påtenkte bygdebok. fra gamle dage.

I forlovelsestiden gav gutten sin kjæreste k festegaver i form av søljer, ringer av sølv, idag er dette erstattet med gullring. Hvis ~~guttens~~ ^{GI} piken slår op med gutten var det almindeligt å ~~vigir~~ ham (kalvskin = net) skal hun levere tilbake alle gaver hun har fått, men ikke ringen.

III

58 Det var intet til hinder for at ~~gutte~~ ungdommen kunne tales ved på kirkebakken. En stor del forbindelser ble stiftet under konfirmasjonen og siden ved kirke = helgene.

59 Kjenner ikke til at det har vært gjort.

60. Var det folk som bodde langt fra kirken og måtte ha mat med seg, var det vanlig å traktere en ven mat.

61. Det var som oftest guttene som måtte ta initiativet.

62 Det var vanlig at jenta holt seg til den hun likte best.

63. til 66. Har aldri vært brukt heroppe.

67 til 73. Spørsmålene kan ikke besvares da det er svært lite brukt heroppe. I gamle dage var det aldri brukt. Litt fra bygdebake.

Bryllupp.

Hvor det var utkomme til det ble byyllup holt hos pikens far, imotsattfall ble utgifterne ordnet av brudgommen. Det er lita forandring fra eldre tider. Bryllupp ble feiret en dag, for de innbudne, som regel nærmeste familie buden til middag. Det var ingen bestemte retter.

Etter maten ble servert kaffe og smørbrød i enkelte tilfeller sjokolade. Gjester som kom senere ble som oftest servert nattkaffe.

74. Dugnad bruktes vanligvis ikke

75. Hadde de penger var de på auksjoner.

76. Hver vår og høst var der marked i Alta hvortil en reiste for å kjøpe. Likeså hadde en Hæmmerfest i nærheten hvor en reiste for å kjøpe.

77. Til Jenter ble kjøpt en liten ting av en eller annen sort særlig tøy, tørklær o. s. v. Jenten var dårlig beslått med penger og kunne således ikke gi noe bort

78. De unge hadde vanligvis en plass hvor de samlet seg til lek og dans. Særlig vakre sommerkvelder samlet de seg på en brygge for å leke og danse. De eldre var kun med sanktanskvelden.

79. Noen namn på disse sammenkomster var der ikke.

80 -94.

Var ikke brukt heroppe. Der vises til spørsmål 78

95 -110

95) Såvit vites var der ikke noen sammenkomster utenom festlig tilstelning på ungdomshuset.

101) Der ble oppnemnt en komite til å ta seg av alt servering tilveiebringelse og skaffe underholdning av forskjellig slags, dette er vel gjengs over det hele land. Denne måtte også ordne med spellemann. Det var som oftest ingangspenger. Der var sjelden startet sluttet lag. Hjemmene ble aldri brukt til dette.

III. Har aldri hørt noen namn på omhandlede og heller ikke hørt om dette.

II2 Jeg har under spørsmålene 20 -22 omtalt frierkone eller talsmenn hvilket skulde være det samme som rokke*mann

II3 Juletråd har en aldri hørt om og en har ikke hørt at der ble gitt noen gaver til rokkemannen.

De øvrige spørsmål kan ikke besvares av denne grund.

I28. Det var vanlig omtalt at jenten skulde fri 28 februar, men vet ikke et tilfelle hvor dette var gjort